

PAASONTBIJT MET GASTSPREKER DHR. ERNST VERDUIN



Kleve project - 29 Maart 2018

We gaan over acht weken naar voormalig concentratiekamp Buchenwald, waar onze gastspreker van deze morgen, de heer Ernst Verduin, in de oorlog als Joodse gevangene heeft vastgezeten. Samen met de heer Sipke Witteveen van kamp Westerbork gaat hij zijn verhaal aan ons vertellen.

Na een heerlijk ontbijt en mooie woorden van juf Elma, biedt Dhr. v/d Scheer van de Rabobank namens de stimuleringsfonds een cheque aan t.w.v. € 1500,-. We zijn erg blij met deze gift.

Ook zijn twee oud-leerlingen aanwezig. Zij zijn zes jaar geleden, toen ze in groep 8 zaten, ook mee geweest naar Buchenwald. Ferdy en Mandy vertellen het één en ander over deze reis. Aan de hand van een presentatie, vertellen ze op een mooie, duidelijke manier wat ze allemaal gezien hebben en hoe bijzonder dat het was. Zo krijgt groep 8 een goed beeld hoe Ferdy en Mandy het ervaren hebben en wat zij zelf straks te zien krijgen.

Onderstaand het verhaal van Dhr. Ernst Verduin (90 jaar) Hij vertelt wat hij heeft meegemaakt voor en tijdens de oorlog.

Ernst is geboren op 11 juni 1927.

De fam. Verduin woont in Amsterdam. Vader Abraham, moeder Anna, Ernst en Wanda (oudere zus). Abraham en Anna zijn Joods, maar doen niets aan het geloof. Ze zijn geen lid meer van een Joodse kerk. Ernst wordt ook niet besneden, hetgeen gebruikelijk is in de Joodse gemeenschap. Dit laatste red zijn leven als hij later in concentratiekamp Buchenwald zit. Tijdens de lagere schoolperiode is er al onrust in Duitsland tegenover Joden, maar daar merkt de familie Verduin op dat moment nog niets van. In 1933 werden Duitse werkkampen langs de Nederlandse grens, concentratiekampen. Hier zaten politieke tegenstanders van Hitler gevangen.

Het is 1935 - vijf jaar voordat de tweede Wereldoorlog begint. Ze verhuizen naar Bussum. Hier worden Ernst en zijn zus uitgescholden voor "vuile Jood". Dit is de eerste keer dat Ernst bewust iets hoort over Joden.

1942 - Joden mogen niet meer in parken, bioscopen en bibliotheken komen en Joodse kinderen mogen niet meer naar een gewone school. Ernst en zijn familie moeten een ster dragen omdat ze op de lijst van Joden staan. Deze ster moeten ze zelf kopen van textielbonnen. Iedereen vanaf 7 jaar moet ook een persoonsbewijs bij zich dragen. Bij Joden staat er een grote J op.

14 Januari 1943 - De fam. Verduin wordt gedwongen om in een Getto in Amsterdam te wonen. In de Getto's wonen alleen Joden, zodat ze gemakkelijk opgepakt kunnen worden door de Duitsers.

Een week voordat de familie Verduin wil gaan onderduiken, vindt er een Razzia plaats. Op het moment dat Duitse soldaten hun huis binnenkomen zit Ernst huiswerk te maken. Ze worden opgepakt en meegenomen. "Het voelde alsof de grond onder m'n voeten werd weggeslagen" vertelt de heer Verduin.

De 15-jarige Ernst wordt met zijn familie naar kamp Vught gebracht. Ernst is een slim, brutaal jongetje en leert hier hoe hij zich moet gedragen tegenover de kampbewaking. Ernst wordt erg ziek. Als zijn vader overgeplaatst wordt naar Venlo en afscheid neemt van zijn zoon, vertellen ze hem dat hij het niet gaat redden. Wonder boven wonder komt hij er bovenop. Ernst en zijn zus Wanda worden overgeplaatst naar kamp Westerbork. Daar verblijven ze maar heel kort, om daarna met de trein naar Auschwitz in Polen te gaan. De treinreis duurt ± 3 dagen.

Ernst had in kamp Vught al gehoord over 'de twee rijen', die er bij aankomst gevormd moeten worden. Hij weet dat de ene rij naar het werkkamp gaat en de andere rechtstreeks naar de gaskamers. Hij staat in de "verkeerde" rij en probeert over te lopen, maar wordt tegengehouden. Ernst doet nog een poging. Dan maar het risico nemen om doodgeknuppeld te worden, denkt hij. In Vught had hij al verhalen over de gaskamers in Auschwitz gehoord en dat was verschrikkelijk. Zijn derde poging slaagt - ondanks geschreeuw en bedreigingen van de SS laten ze hem gaan. Op brutale wijze weet hij zo in het werkkamp terecht te komen en dat zal hem later in meerdere opzichten redden. Zijn zus Wanda wordt afgevoerd naar 'het experimentenblok'. Ernst heeft haar nooit meer teruggezien.

Er worden tuiniers gevraagd voor de tuinderij van de SS. Ernst biedt zich gauw aan. Het is geen zwaar werk, hij krijgt 3x per dag eten en pakt zo hier en daar z'n groente en fruit mee uit de tuin.

Later moet hij zwaar werk doen. Als je te zwak was moest je naar de gaskamers, behalve als je een arbeidsongeluk kreeg. Ernst zorgt dat hij gewond raakt aan zijn duim en komt in de ziekenbarak terecht. Hij mag administratief werk en vertaalwerk doen. Ernst wordt weer ziek, hij krijgt tyfus. Maar andere mensen helpen hem, om te overleven (bloed verwisselen, valse papieren doodverklaring).

Januari 1945 - De Russen naderen Auschwitz. De bevrijding komt dichterbij. Alle gevangenen moeten te voet het kamp verlaten. Onderweg ziet Ernst een trein met open kolenwagons. De trein gaat naar "Buchenwald" en hij besluit om in de trein te springen, ondanks de bedreigingen om hem neer te schieten. Zo komt hij in het concentratiekamp Buchenwald terecht.

De dag na zijn aankomst vragen ze wie als bosarbeider kan werken. Ernst biedt zich aan, weer een slimme zet. Voor dit werk moet je sterk en gezond zijn, dus krijg je drie in plaats van twee keer per dag eten. Het bos waarin hij werkt ligt net buiten het kamp. Zo gebeurde het wel eens dat kinderen van bewakers hem brood of worst komen brengen. Hard werken was er ook niet bij, want constante bewaking is er niet.

Op 8 april 1945 worden alle Joden en krijgsgevangenen uit het kamp gejaagd. Het kamp dreigt te worden bevrijd en de Nazi's willen nog gauw zoveel mogelijk gevangenen vermoorden. Ernst moet ook mee. Hij ziet dat twee Polen een SS'er ervan willen overtuigen dat ze niet Joods zijn. Ze moeten laten zien of ze besneden zijn en dit brengt hem op een idee. Hij loopt achter de SS'er aan, wat die man niet in de gaten heeft. Hierop volgend wordt Ernst naar een SS-officier gestuurd. Hij doet alsof hij geen Duits kan spreken en de officier niet begrijpt. Hij zegt in gebrekkig Duits dat hij geen Jood is en moet uiteindelijk laten zien of hij besneden is. Dit is niet het geval en zo ontsnapt hij opnieuw aan de dood. Vervolgens wordt hij naar de Nederlandse barak gestuurd, waar hij de laatste dagen tot aan de bevrijding verblijft.

Zijn moeder heeft de oorlog ook overleefd, dit nieuws ontvangt hij op zijn verjaardag, 11 juni 1945. Een maand later zien ze elkaar weer.

Dit indrukwekkende verhaal is een waardevolle aanvulling voor onze reis naar Buchenwald.